

Cena prenumeraty:
w Łodzi
Kwartalnie Mk. 135.
Miesięcznie „ 45.
za roznoszenie
5,00 fen. miesięcznie.
Z przesyłką poczt.
Kwartalnie Mk. 150.
Miesięcznie „ 50.
Poza Łodzią egz. 2.10
W Ameryce 1/2 dolar.
miesięcznie.

Pamiętajcie
o żołnierzu
w okopie.

KALENDARZYK
Niedziela, Jadwigi Wd.
Poniedziałek, Łukasza, Ewang.
Wtorek, Piotra z Alkant.

REDAKCJA
w ŁODZI
Al, Kościuszki Nr 41
TELEFON 28,

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Niedziela, dnia 17 października 1920 roku.

Z Warszawy i z biur ogłoszeń, ogłoszenia do Rozwoju przyjmuje wyłącznie „Reklama Polska”

Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i ofiar administracja nie odpowiada

CENA OGŁOSZEŃ: Przed tekstem mk. 5 w tekście mk. 5 zwyczajna 350 mk. nekrologi mk. 3 za wiersz nonparei. Drobne ogłoszenia 50 fen. za wyraz. Dla poszukujących pracy 40 f. Komunikaty mk. 5.— Ogłoszenia zamiejscowe 50 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. Stronica przed tekstem w tekście dla ogłoszeń podzielona na sześć łamów za tekstem na 5 łamów. W tekście i przed tekstem przyjmujemy ogłoszenia i nekrologi tylko na 2, 4, 6 łamów. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój” w ZGIERZU u p. Lacha Kiosk.

KINO POLONIA

16 KONSTANTYNOWSKA 16

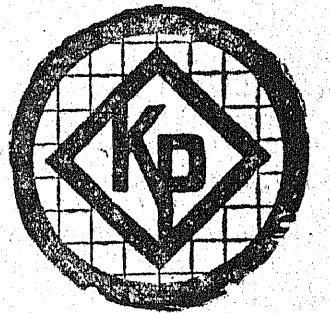
4 „CZERWONY AS”

serja

„Człowiek w morzu”

■ w roli głównej **MARJA WALCAMP.** ■

■ Największe arcydzieło Ameryki! ■

Odczyt p. Osła do Sejmu, profesora d-ra Stanisława Głabńskiego

pod tytułem

„Sily ekonomiczne kraju a finanse Państwa”

odbędzie się w Sali Koncertowej przy ul. Dzielnej Nr 18
w niedzielę dn. 24 października o godz. 8 ej wiecz.

Bilety na odczyt można wcześniej nabywać w Banku Polskich Kupców i Przemysłowców
Crześcijan w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej Nr. 80, w godzinach biurowych; w niedzielę w
kasie sali koncertowej od godziny 5 tej po południu. 3272

MILJONÓWKI

4% Państwowa Pożyczka Fremont
nabywać można codziennie 3235
nie wyliczając niedziel
od godz. 9 do 3 w dni powszednie
9 „ 1 w niedziele

w Handlowo-Przemysłow. Tow. Wzaj. Kredytu
— w Łodzi, ul. Moniuszki Nr 10. —

HURTOWY SKŁAD

Towarów Bawełnianych pierwszorzędnych kółziskich abryk
poleca

Stanisław Bieliński i Ska

Łódź ul. Al, Kościuszki Nr. 17

telefon 285.

Dla związków i kooperatyw specjalne rachunki.

Prawda o Wilnie.

Sprawa Wilna nie schodzi z gazet zagranicznych. Ubolewają one i radzą Polsce jak radziły: wstrzeźliwość w żądaniach, Dziękujemy kolegom po piórze za te dobre ich rady i serca. Wiemy teraz i to dopiero po ofensywie, że prasa zagraniczna dowiedziała się czegoś więcej o Polsce, ale dobrze byłoby dla tej prasy i pożyteczne, ż.aby wiedziała więcej.

nicznych nie spuszczać tej prasy z oczu i utworzyć biuro informacji, a równocześnie udzielać tej informacji w jak najszybszym tego słowa znaczeniu redakcja dziennika „Journal de Pologne”, wychodzącego w Warszawie.

W sprawie Wilna nie zajmowaliśmy dotąd głosu, chcąc usłyszeć głosy innych.

Zdaje się nam, że jeżeli prasę zagraniczną i polityków z zachodu drażni tak sprawa Wilna, to tylko dlatego, że o Wilnie dotąd niewiele im wiadano, a powyższe Rzeczypospolitej, lubią tacy częściej odwiedzać Paryż, mówili tam wiele rzeczy, tylko nie te, które trzeba było wyjaśnić.

W ciągu wojny powtarzały się wśród wszystkich narodów różne projekty, a między innymi

i ten, aby polityka państw była jawna. Dotąd bowiem wśród polityków tkła się zasada szkoły Meternicha „divide et impera”, waśń i rząd, kręć bicz z piasku obelgij i oszukuj. Dobra to była metoda, ale naprawdę nie wiem, co w tej szkole polityki podziwiać: naiwność czy czelność? brak godności, czy dążenie do rozpowszechnienia zwykłych metod rzezimieszkał

Nie przypuszczam ani na chwilę, aby ten kierunek stał się właściwością i zasadą polskiej polityki, sądzę bowiem, że prosta droga najbardziej prowadzi do celu.

Nie przypisuję więc naszej polityce metod meternichowskich, uważam jednak, iż nie wyjaśniła ona dostatecznie stanowiska Polski do Wilna.

Rozumiem to dobrze, że opierając się na tradycji historycznej odłam naszej polityki dążył do unii z Litwą i dążył do tego nie bez racjonalnych podstaw.

Litwa i Żmudz liczą dziś około półtora miliona mieszkańców, bardzo różniących się między sobą dyalektem.

Literatury kraj ten nie posiada, dziennikarstwo rozwinęło się od niedawna, szkół średnich z wykładowym językiem do ostatnich lat przed wojennych prawie nie było...

Położenie etnograficzne Litwy nie zabezpieczone naturalnymi liniami, przemysłu nie posiadała wcale. Dokoła Litwę otaczają narody siłne, jakież więc widoki powodowały Tarybą, aby się upierać o swoją odrębność?

Taryba miała zamiar wcielić w granice Litwy: Wileńszczyznę i Grodzieńszczyznę i tym sposobem zwiększyć ludność swoją do 5 milio-

nów. Chociażby to udało się Litwie, czyżby pół miliona Litwinów i Żmudzinów razem mogło wpaść przy systemie parlamentarnym trzej i pół milionami innej ludności?

Trawę tę trzeba było naszym politykom wyjaśnić i w Anglii, i we Francji, i wreszcie w Lidze Narodów.

już pisaliśmy o Litwie, że ona sama istnieć nie może tak samo jak Luksemburg, jak Czarnogóra. Ona może tylko, uprawiając matriarchatyczną politykę intryg, wisieć i istnieć, jak jaskółcze gniazdo na cudzej ścianie!

Obecnie niezawodnie Litwa kokietuje Anglię, a opiera się silnie na Niemcach, jak niedawno jeszcze na bolszewikach, którym pomagała wszelkimi sposobami.

Na to wszystko polityka nasza powinna była zwrócić uwagę i koalicji i Lidze narodów akcentując zarazem, że Wilno nie jest miastem litewskim, że za to Wilno oddała swoje życie marzenie i młodość wnuczka siostry króla Kazimierza Wielkiego — Jadwiga, prawnuczka znakomitego króla Władysława Łokietka, przyjąwszy za wolę i radą panów polskich na męza Jagiellę.

Czy gdyby kto zarządził od Francji zwrotu Nancy, dla tego, że miasto to było do niedawna stolicą osobnego państwa, zgodziłaby się Francja na wydanie tej pięknej stolicy Lotaryngji, jakiemukolwiek pretendentowi?

Czy miasto to nie było bronione w ostatniej wojnie krwią i życiem najlepszych, najwaleczniejszych synów ziemi francuskiej, tak samo dobrze jak był broniony Reims, jak byłby broniony Paryż gdyby zaszła po temu potrzeba?

Nancy jest dopiero połączone na stałe z Francją po zgonie ostatniego króla Lotaryngji Stanisława Leszczyńskiego, a więc od 23 lutego 1766 roku.

Tymczasem Wilno jest już w ręku polskim od końca XIV wieku.

Tu naród polski wniósł swoją cywilizację, swoim kosztem pobudował kościoły, szkoły i gmachy, otoczył je murem, bronił od najazdów.

Tu kazał najznakomitszy polski kaznodzieja Skarga, tu otworzył król Batory swoją Akademię, słowem na każdym kroku pamiętki polskie. Po Litwinach został się tylko pogański kamień po Zniczu, który za ołtarzem katedry ocalała chrześcijańska cywilizacja.

Jeżeliśmy na pogańskich zabytkach przy należności dawnej miejscowości opierali, toć na każdym kroku mamy urny i popielnice, które niewiadomo do jakich plemion należały.

Wilno więc związane jest silnie z Polską i w sposób jasna polityka powinna była zagwarantować tę sprawę postawić.

Tymczasem tej metody się nietrzymano. Może Polska unikała wojny na dwa fronty, ale przecież i tak litwini pomagali sowdepji nie tylko pośrednio, ale bezpośrednio.

Wilno od kwietnia 1919 było w polskim ręku, polacy ochronili Wilno od strasznej katastrofy i zalewu bolszewickiego, wznowili tam ład i porządek, oświadczył uniwersytet wileński, żywił miasto z uszczerbkiem centrum Rzeczypospolitej i dziś miałoby się ono za to wszystko dostać w ręce zdrajców litewskich, którzy znęcali się podczas dwóch lat blisko nad polakami w Kowieńszczyźnie i na Żmudzi!

Trzeba jasno postawić entencie kwestję, zapytać się jej czy gdyby nie ofensywa polska, Wilno o zachodniej cywilizacji odebrałoby światem swymi siłami Litwini? Jeżeli tego by nie dokonano, to pewnie i ententa nie wystąpiłaby tu swojej armji aby placówkę tę ocalić.

A więc Wilno musi być ocalone dla Polski i żałujemy mocno, że musiał tego dokonać sam na swoją rękę generał Zeligowski, dzielny obrońca Warszawy i żołnierz nieskazitelnego służby dla ojczyzny, naprawiając błędy polaków naszych.

Cały naród stanął po stronie tego dzielnego wodza, chociaż rozumie to Polska, że zajmując Wilno, nie czyni tego dla korzyści, nie dla imperjalizmu, bo ziemia wileńska to szmat gleby nieżywej, błędnej potrzebującej wielkich nakładów. Wilno i Wileńszczyznę bierze naród dla tego, że tam są jego bracia, bierze go z sumptu uczuciowego, umiłow-

nia dla tych na kresach ojczyzny bohaterów-walczy, którzy całe życie walczyli o placówkę polską.

Niechże wrócą ci dobrzy synowie do swojej Macierzy.

W. C. ewski.

O miłości ojczyzny.

Różni nasi pisarze nawoływali naród polski do miłości ojczyzny i do porządku, do takich wezwań należy zapisać i kilka ustępów z „Satyr“ Krzysztofa Opalińskiego, który w 1650 roku pisał:

Trudno tego zamilczeć, co ojczyznę boli. Bodaj nie żył, kto jej nic nie życzy dobrego, jakoby sam miał zostać, gdy ona upadał. Całością jej każdy z nas stoi, a kiedy ta obalona, upaść też fortuny z nią muszą. Między jednak innymi przyczynami i ta jest też nie posledniejsza, kiedy panujący wódzów takich wojennych podawają, co to źle być i rotmistrzem, albo towarzyszem drugiemu nie-hetmanem. Fawor, fawor dworski, gdy rozdaje buławę... Jeden tam promowować będzie szwagra, brata, drugi i za pieniądze przeda promocją. Nie u dworówby tego szukać, co należy do wojny i rzemiosła rycerskiego, ale w obozach ludzi szukać, a w nich nie uważać dostatków, ale cnotę, odwagę i rozum, męstwo i umiejętności, przytem doświadczenie, fortune, łaskę Bożą, miłość u rycerstwa.

A jeśli taki będzie przychudszy pachotkiem, więc go król niech uczyni dostatnym i możnym... *Takimciby dawać, co mogą całość nosić ojczyzny na sobie, głową i ręką robiąc, nie onym, co pięć tylko wiercą u dworu, więcej na marmurze wystawiają, niż żołnierz w polu i na koniu... Więc i toby niegorsza mem zdaniem, aby też buława nie przy jednym zostawała zawsze, ale różnym i w różnych bywała złecona okazjach...*

Będzie hetman, co lepiej sposób wojowania przy szczęściu nieodmiennem rozumie z Tatory, jako był nasz Chmielecki. Będzie taki drugi, co szwedzkiej wojny manier lepiej wyrozumiał i wszystkie ich fortele. Trzeci, co z Turczyinem wie, co czynić i jak go potrzeba wojować. Czemuż tedy nie przybrać nieprzyjacielowi hetmana takowego, coby mu był straszny?...

O Polaku, Polaku! jako w innych rzeczach, tak i w tem srogi nierząd u ciebie. Niech hetman podzwi jako chce w wojnie, niechaj wojsko zgubi, niech ojczyznę mizerną na bak przyprawia... przecię to nie jest! Ujdzie bo w Polskę wszystko, i to też!

Żeś sprawił? dajże gardło Zawiodłeś ojczyznę? przyplać że tego zdrowiem, przyplać supstancją! Nie godzi się dwa razy podzwić hetmanowi, dosyć raz! A podzwi raz, niech nie drwi drugi raz!... Sprawić się potrzeba, czemu przegrał, jeśli się w nim wina znajduje, pójdź do turmy, albo więc przyplać tego szyla!

Krzysztof Opaliński.

(Satyr, r. 1650).

Jak Niemcy płacić nie chcą.

Niemcy, jak wiadomo, mają ustaloną sławę co do dotrzymania umów i zobowiązań. Rząd rzeszy wszelkimi sposobami stara się wykręcić z nałożonych mu przez traktat wersalski zobowiązań, a to w stosunku do wszystkich państw, z którymi prowadził wojnę. O ile tylko przedstawia się cieni możliwości, Niemcy starają się obejść lub też zupełnie nie dotrzymać słowa. Są to historie znane wszędzie, szczególnie zaś u nas, w Polsce i we Francji, która wciąż pogrozkami lub też czynnym wystąpieniem (okupacja) zmusza Niemcy do wykonania traktatu wersalskiego. W chwili obecnej z powodu konferencji finansowej w Brukseli, wyłonila się kwestja zobowiązań pieniężnych.

Niemcy i tym razem chciałyby się wykręcić „sianem“ i jak przedtem przy zagadnieniach

natury pomocniczej, grozić Europie olucją bolszewicką u siebie, tak i obecnie grożą sprzymierzonym — bankructwem swego kraju Niemcy wciąż spekulują na naiwności i łatwowierności sprzymierzonych, lecz za każdym razem muszą się zawieść. „Temps“ daje niemieckim „defetystom“ finansowym taką odprawę: Dla tych, którzy śledzą z uwagą rozwój polityki niemieckiej jest ona zupełnie jasną. Dzisiaj Niemcy insynuują bankructwo, widząc w niem jedyną wyprawienie od zobowiązań, które ciąży na rzeszy o ile rząd berliński nie będzie w stanie przeprowadzić rewizji traktatu wersalskiego. Jest to zupełnie błędna kalkulacja, gdyż, gdyby Niemcom udało się ogłosić bankructwo, nie uniknęłyby one przez to cofnięcia klauzul finansowych, bogactwa bowiem Niemiec, pomimo bankructwa, pozostałoby i sprzymierzeni zawsze będą mieli prawo za sobą, gdy zażądadają tymczasowego zastawu, który zabezpieczy ich od złej woli Niemców, a w ten sposób zmusi bankrutujących dłużników do spłacenia długów.

Jak widać z powyższego na wszystko można znaleźć sposób. Przedtem Niemcy wprowadzali przymusowe administracje, lub też wprost na własny rachunek eksploatowali różne przedsiębiorstwa, obecnie nastał czas, że im grozi to samo. Ciekawe, co też Niemcy przedsięwzięją w tym wypadku, gdyż stoją przed takim zagadnieniem: albo zapłacimy, albo też będziemy finansowo uzależnieni od wierzycieli, którzy z pewnością krępować się nie będą.

Rozruchy w Rosji.

W zachodniej części guberni Piotrogodzkiej rozrzucone są bandy „zielonych“, uzbrojonych w karabiny i granaty w ilości dostatecznej, aby miejscowe Cz. K. ich nie ruszały. W rejonie Kapporja, we wsi Nieriadowo znajduje się dowódca całej grupy „zielonych“ pod nazwą „Gryszka“. Próbowano go niejednokrotnie złapać, lecz w tedy zaprzysiągł on miejscowym komunistom, że spali ich domy, jeżeli nie przesłania go przesładować. W rezultacie zostawiono go w spokoju. Ruch „zielonych“ zaczyna się przejawiać na nowo w Nowogrodzkiej, Jarosławskiej, Pskowskiej i Witebskiej guberni. Niepowodzenia na frontach, brak wymiany towarów ze wsiami i nakoniec nieurodzaj tegoroczny powodują coraz większą dezercję. W guberni Wołżskich i Czarnoziemnych (Woroneżska i Czernihowska) wybuchają nieustannie drobne powstania, ale brak organizacji nie pozwala im się rozrosnąć. Między 25—30. IX rozpoczęło się powstanie we wsi Czygły, guberni Woroneżskiej, pow. Bobrowskiego, lecz w krótko zostało stłumione. Powstanie później przerzuciło się na rejon N. wokopiorska, gdzie dotychczas nie zostało stłumione. Mniej więcej w tym czasie powstał powiat Bałaszkowski. Jednocześnie odbywały się powstania w guberni Samarskiej, Ufimskiej, Tombońskiej i innych. Tłumaczy się to tem, że z powodu nieurodzaju, chleba starczy tylko dla samych właścicieli, tymczasem już teraz rozpoczynają swą działalność różne „Prodołstwiennyy“ oddziały. (N.)

Intrygi Woldemara.

W „Journal des Debats“ z dnia 5 października znajdujemy następujący list p. Kazimierza Smogorzewskiego.

Szanowny Panie Redaktorze!

M. August Gauvain, pański wybitny współpracownik napisał w „Debatach“ z dn. 29 września, że „Litwini“ usiłowali oprzeć się o Niemcy“, ale, że „ci z pośród nich, którzy przyjechali do Paryża, mówią co innego“. Choć nie wymienił, p. Woldemar, delegat Litwy przy Lidze Narodów, uważał za konieczne protestować i zapewnić o swej „absolutnej szczerości“.

Ogłaszając jego list, we wczorajszym numerze pańskiego pisma, dodał pan, że aluzja p. Gauvain'a dotyczyła innych Litwinów. Oż dozwoli mi pan zauważyć, że może ona rów-

nie dobrze dotyczyć p. profesora Woldemara.

Istotnie: po dniu, kiedy „Taryba” (rzekoma Litewska Rada Narodowa, stworzona przez Niemców w r. 1917) zwróciła się z prośbą „o poparcie i o pomoc do cesarstwa niemieckiego dla sforsowania Państwa Litewskiego” (11 grudnia 1917 roku) i kiedy exkaiser proklamował „wieczny związek Niemiec i Litwy” (26 marca 1918 r.) p. Woldemar, wówczas przedstawiciel „Taryby” w Berlinie, wygłosił w tem mieście na zebraniu niemiecko-litewskim słowa następujące: „Piję na rzecz naszego związku w pomocy i w doświadczeniach, na rzecz naszych wspólnych wysiłków”. Jednocześnie w berlińskim piśmie niemiecko-litewskim prof. Woldemar porównał Niemcy do „wschodzącego słońca” („Das Neue Litauen” z 1 kwietnia 1918 r.).

Natomiast dnia 21 września p. Woldemar oświadczył p. S. de Civet z „Eclair’a”: „Polska i Litwa mają dwu wspólnych wrogów: Niemcy i Rosję bolszewicką”.

Jeżeli słowa mają jakiś sens, to należy stąd wywnioskować, że p. Woldemar jest jednym z tych Litwinów, którzy „usiłowali oprzeć się o Niemcy”, a dziś „mówią co innego”.

Oddziały rosyjskie.

Biuro informacyjne rosyjskiego komitetu politycznego w Polsce komunikuje, iż oddziały rosyjskie, podległe komitetowi, które na skutek podpisania w Rydze preliminarjów pokojowych winny opuścić terytorjum polskie, nie zgodziły się na ewakuację do Krymu, zaproponowaną im przez Naczelne dowództwo polskie, zamierzają one nieść w dalszym ciągu pomoc Wrangłowi, walcząc na froncie zachodnim.

Koalicja a Polska.

Rządy francuski i angielski porozumiały się co do noty z odpowiedzią dla Polski z powodu wydarzeń w Wilnie. Trudności, jakie ta sprawa spowodowała dla rządu polskiego, zostały w pełni uznane, gdyż nie chodzi tu o ambitny czyn jednostki, lecz w grze są motywy natury narodowej i religijnej. Rządy angielski i francuski oceniają istotę sprawy wileńskiej.

Krok naprzód.

Powstała spółka akcyjna „Przemysł rybny na polskim Bałtyku” z siedzibą w Warszawie, Poznaniu i Gdyni. Kapitał zakładowy 10 milionów marek, emisja akcji 3 miliony mk. Spółka ma na celu: współpracować z zrzeszeniami rybaków kaszubskich, zorganizowanie handlu rybami w ściśle łączności z rządem, związkiem miast i kooperatywni spożywcze, wreszcie zorganizowanie regularnych transportów ryb do miast polskich.

Cholera we Wschodniej Małopolsce.

Dr. Mikołajski i major Gąsiorowski, którzy bawili w Pyszkowicach pod Buczaczem, gdzie zmarło 20 osób na cholere, donoszą, że ognisko cholery jest już zupełnie zisolowane i zaraza będzie zupełnie umiejscowiona.

Ententa i Litwa Środkowa.

Wbrew wszelkim informacjom, jakoby mocarstwa ententy przez swoich pełnomocników złożyły w Belwederze oświadczenia w sprawie gen. Żeligowskiego, o rzymskiej informacji, że była przez nich omawiana wyłącznie sprawa stosunku Polski do Litwy.

Przedstawiciele mocarstw ententy instrukcji od swoich rządów dotychczas nie otrzymali, nie mogli więc rządowi polskiemu składać żadnych oświadczeń, a to tembardziej, że akcja ludności ziem litewsko-białoruskich stoi poza kompetencją i dokonana została wbrew opinii rządu polskiego.

Z SEJMU.

WARSZAWA. (PAT) Sejm. Posiedzenie 174 między interpelacjami poseł Reger wniósł interpelację w sprawie najświęszych gwałtów, dokonywanych na ludności polskiej na Śląsku Cieszyńskim przez władze czeskie.

Po przystąpieniu do dalszej dyskusji nad konstytucją zabrał głos poseł Świda, który oświadczył się przeciw powszechnemu głosowaniu, gdyż oprócz małego uswiadomienia zaznaczają się wielkie rozbieżności wśród dzielnic. W takich warunkach wybory powinny się dokonywać przez elektorów, którzy by kierowali się względami rozumu.

Poseł Kosnowska dowodzi, że tendencja dopuszczenia szerokich mas do głosowania winna znaleźć wyraz w konstytucji w zasadzie jednoizbowości, referendum i powszechnego wyboru naczelnika państwa. Kluczowa Ludność powinna przyjąć odpowiedzialność za losy państwa. Klub, do którego mówczyni należy, głosować będzie za wyborem Naczelnika państwa na lat 7 przez wszystkich, posiadających czynne prawo wyborcze.

Poseł ks. Okoń przemawia przeciw projektowi wyborczemu większości komisji, gdyż projekt ten jest

reakcyjnym(1); pragnie by naczelnik państwa był czelnikiem rzeczywistym(?), nie malowanym.

Poseł Dubanowicz oświadcza, że w republice parlamentarnej rząd odpowiedzialny jest przed parlamentem i parlament może rząd obalić. Stronictwa lewicowe sądzą dziś, że na czele państwa stanie ich człowiek, ale muszą się liczyć z tem że w przyszłości może przyjść ktoś inny i wtedy będą miały sposobność ukarzać się na brak demokratyczności. Jeżeli mamy wziąć za wzór Stany Zjednoczone, to musimy przyjąć ich system: senat i odpowiedzialność rządów.

Poseł Gdyk domaga się, aby prezydentem mógł być tylko Polak-katolik, ponieważ większość narodu polskiego jest katolicka.

Dalsze dyskusje odroczone.

Wniosek nagły posła Anusza o wyasygnowanie 15 milionów marek na zbiorowe wydanie dzieł Mickiewicza oraz na wydanie książki pod tytułem „Nauka w Polsce” odesłano do komisji budżetowej.

Na tem posiedzeniu zamknięto. Następne w wtorek. Na porządku dziennym dalszy ciąg dyskusji nad konstytucją. W środę odbędzie się głosowanie.

Plebiscyt na G. Śląsku znów odroczone?

WROCLAW 16 (PAT) Według wiadomości ze źródeł angielskich Rada Najwyższa w Paryżu postanowiła odroczyć plebiscyt na G.

Śląsku aż do wiosny, ponieważ nie jest możliwe wcześniejsze jego przeprowadzenie.

Komisja Ligi Narodów zostawiła Litwie sprawę Wilna.

GDANSK 15—10 (PAT) Litewska Agencja Telegraficzna donosi, że komisja kontrolująca Ligę narodów pozostawiła rządowi litewskiemu do uznania załatwienie sprawy wileńskiej bądź to drogą oręźną, bądź też pokojową. Prze-

wodniczący komisji kontrolującej przyrzekł uprosić mocarstwa ententy o udzielenie środków celem uniemożliwienia łączności pomiędzy oddziałami Żeligowskiego a armją polską.

Rząd polski odrzucił warunki litewskie.

WARSZAWA 16 (PAT). Rząd polski w odpowiedzi na ostatnią notę polską Min. spr. zagr. z dnia 9 października zgodził się na dalsze rokowania w sprawie przedłużenia linii demarkacyjnej od Basium przez Oszmiany do Oran pod warunkiem jednakże, że rząd polski wyjaśni całkowicie swój stosunek do gen. Żeli-

gowskiego, a wojska polskie niezwłocznie cofane zostaną z obszaru wileńskiego. Wobec powyższej informacji litewskiej Agencji Telegr. należy stwierdzić, że rząd polski w nocie do rządu litewskiego zawiadomił go, że stawienie tego rodzaju warunków jest niemożliwe do przyjęcia.

Z POBYTU BOLSZEVIKÓW W KOWNIE.

WARSZAWA 16 (PAT) Zebrany dotychczas przez władze wojskowe materiał o postępowaniu bolszewików w Grodnie świadczy o niesłychanych gwałtach jakich dopuszczali się bolszewicy w czasie okupacji Grodna. Grodno było w ręku bolszewików przez przeciąg 71 dni. Według zeznań miejscowej ludności w przeciągu tego czasu wysłano 10 partji aresztowanych i zakładników. Pierwszą partją wywieziono dnia 2 sierpnia w ilości 66 osób, ostatnią 24 września w liczbie 300 osób. Ogółem wywieziono około 1000 osób. Czerewiczajka przez cały czas funkcjonowała bardzo energicznie. Liczby osób rozstrzelanych dotąd jeszcze nie stwierdzono. Ludność utrzymuje, że rozstrzelano od 200 do 300 osób. Obecnie istnieje przy magistracie komisja, która szczegółowo bada i stwierdza liczbę osób tak rozstrzelanych jak wywiezionych oraz przeprowadza ekshumację zwłok zamordowanych. Fotografje ofiar, będące w posiadaniu władz, stwierdzają, jak w bestjałski sposób znęcano się nad ludnością polską. Oto kilka przykładów: Dwie siostry miłośniczka siostra Weronika Protura i siostra Eugenja, pracujące do ostatniej chwili w ambulansie Polskiego Czerwonego Krzyża, zostały w haniebnym sposób zgwałcone. Majątek ambulansu rozgrabiono. Straty wynoszą do 600,000 marek. Do mieszkanka byłego sędziego pokoju Jana Aleksandrowicza w dniu 20 lipca w nocy wpadło 4 kozaków i przykładając sędziemu i jego żonie rewolwery do głów, wymusiło wydanie złota i kosztowności. Strata wynosi około pół miliona marek. Panią i Gedrojcowa, kobietę 60-letnią, obito. Podczas badań w więzieniu znęcano się w nieludzki sposób. Wbijanie szpilek za paznokcie i przypalanie pięt należało do drobniejszych. Gdy prowadzono ostatnią partję w liczbie około 300 osób, w Kotrze koło Skidla rozstrzelano 6 osób, po drodze zamordowano około 35 osób, a 6 osób zmarło z wycieńczenia.

ANGLIA NIEZADOWOLONA Z TRAKTATU.

Podpisane w Rydze preliminarja pokoju polsko-rosyjskiego wywołały niezadowolenie pewnego odłamku prasy angielskiej. Między innymi niezadowolenie to ujawnia „Times”, który pisze: Najgorszym szczegółem nowego traktatu jest to, iż lasy, ustąpione przed Litwie, znalazły się obecnie w granicach Polski. Należy przypomnieć, iż Anglja udzieliła Litwie pożyczki wzamian za koncesję co do eksploatawania tych lasów.

Nad mogiłą Sowdajpi.

W kołach urzędowych w Waszyngtonie panuje przekonanie, że rządy bolszewickie w Rosji chylią się ku upadkowi. Rząd Stanów Zjednoczonych liczy się z ewentualnością szybkiej zmiany rządu, obawiają się jednak w Ameryce, że po upadku bolszewizmu może być chaos i anarchja. Siły urzędowe mają jednak nadzieję, że rosyjskie ziemstwa dzięki swej dobrej organizacji będą mogły utrzymać porządek aż do powstania nowego rządu w Rosji.

Biuro Ligi.

PARYŻ 15—10 (PAT) Biuro międzynarodowe Ligi narodów utworzone będzie w Paryżu i będzie miało swego reprezentanta w Genewie, jako w siedzibie Ligi narodów.

Armenja a Koalicja.

LONDYN 15—10 (PAT) „Echo i Times” donoszą z Konstantynopola że rząd Armenji, który wypowiedział wojnę nacjonalistom tureckim zwrócił się do Ententy z prośbą o dostarczenie materiału wojennego.

Z frontu.

WARSZAWA. 16 (PAT) Na północnym skrzyżeniu oddziały nasze obsadziły Krzywice i Dobychów. Pozatem sytuacja bez zmian.

Sztab generalny.

Konferencja a Gdańsk.

GDANSK. 16 (PAT) „Danziger Zeitung“ donosi z Paryża że Rada ambasadorów aprobowala projekt konwencji polsko-gdańskiej, opracowany przez przedstawiciela Francji Nasigne i sekretarza poselstwa angielskiego Carryego. Projekt wręczono delegacji polskiej i gdańskiej.

WZROST MARKI POLSKIEJ.

GDANSK. 15. (PAT) Kurs marki polskiej wynosił dziś 25 do 25, 1—3 przekazy na Warszawę 22, 3—4. Kurs marki polskiej w Berlinie, 26, 3—8 do 26, 7—8, noty Kriesa 41.

Ukraińców z bolszewikami.

Warszawa 16 (PAT) Ukraińskie Biuro prasowe donosi ze Stanisławowa pod datą 14 b. m. Ofensywa bolszewicka, przygotowywana w czasie rokowań polsko-rosyjskich w Rydze, rozpoczęła się dnia 12 października. Ze szczególnym uporem nieprzyjacieli atakują w rejonie Staro-Konstantynowa i Latyczowa. Równocześnie toczą się krwawe walki o most na Bugu pod Zmerynką. Wszystkie ataki odparto. Dywizja kawalerji kozaków kubańskich walcząca wspólnie z Ukraińcami, przełamala pod Chmielnikiem front nieprzyjacielski i operuje w okolicach Berdyczowa na tyłach armji bolszewickiej.

Przyjęcie posła duńskiego w Belwederze.

WARSZAWA 16 (PAT) 16 bm. odbył się w Belwederze akt wręczenia na uroczystej audjencji Naczelnikowi państwa listów uwie-

rytelniających przez nadzwyczajnego posła i ministra pełnomocnego Danji hr. Prebena Ferdynanda Ahlefeldt Laurviga.

Liga narodów a kwestja Gdańska.

LONDYN 16 (PAT) Liga narodów zajmie się na posiedzeniu w Brukseli między innymi także sprawą stosunku między Polską a Gdańskiem.

Prawda o gęsiach.

Dłta sprzedawano półkonające gęsi po 100 marek. Na kolej zebrał się wielki tłum. Zaciekawiony tem przybył jeden z psów, sądząc, że może jemu coś się okroi.

Patrzy, gęsi kupują ludzie, takie gęsi pół żywe, albo zupełnie zdechłe!

Wiedział pies, że takich gęsi ludzie dawniej nie jadali, — a teraz, kłóca się o nie.

— Hum, mruknął, mój kęssek mi zabierają. Popatrzył się na jedną gęś z ukosa. Dziób ma otwarty, le dwie dyszy, spojrzenie żalodne.

— Kochanej pani źle się zrobiło, pyta pies, czy to tyfus brzuszny lub płowica... Obiedwie te choroby panują u nas epidemicznie.

— Co waś mówisz?... nie znam takich chorób?

— Jednak pani bardzo mizernie wygląda.

— A jakbys pan wyglądał żeby was tak napakowa no cały wagon i przez trzy dni nie dano ani jednego ziarnka!

— Czyż to możliwe?

— Błagałyśmy choć o kropelkę wody!

— I co?

— Nie dano nam?

— Człowiek nie dał wody, mruknął pies.. a ja tak Go cenilem, wierzyłem w jego serce, w jego rozum.. Pewnie zapomniano o was!

— Gegajcie sobie! odezwala się gęś, gegajcie, mówiono do nas, żebyście rok gegaly nikt was nie usłyszy, bo wszyscy na wiecu siedzą.

Dzisiaj strajk kolejarzy.

— Strajk, zawył pies.. a cóż gęś zawiniła, że strajk jest to nawet nie ma winna gęś ma cierpieć?

Zaskowyczał, podwinął ogon i uciekł.. Za nim płynęły ludzkie wołania!
Do gęsi do gęsi!
Po sto marek za gęś zmarłą zgłodu!
O dobre serce ludzkie!

KRONIKA

WEZWANIE DO ROBOTNIKÓW:

Na bruku łódzkim ukazała się dziś odezwa partji P P S z datą 16 października, którą rozdawali żydacy. Jeden z poruczników dostarczył nam tą odezwę mówiąc, że żydziak mu uciekł.

Odezwa wydana jest pod adresem robotników i robotnic i nawołuje do strajku manifestacyjnego przeciwko dwuzbawości przyszłego ustroju parlamentarnego polskiego.

Jeszcze jeden strajk, jeszcze jedno zmarnowanie miliona dni roboczych a może więcej, czyli wyrzucenie w błoto 100 milionów marek.

Robotniku Polskiej! nie daj się oglądać tym hałom złudnym niedorzecznym, kolportowanym przez smarkaczy żydziaków, i przez tych bez ojczyzny polaków, którzy zamiast zalecać pracę nawołują do strajków i o co? O dwuzbawość, kiedy ta dwuzbawość istnieje a mądrzejszych narodów niż nasza i mądrzejsi są tam ludzie niż zwarzowani burzyście nowego państwa polskiego—liwcowcy. Robotnik polski! napływ raz w oczy tym kłamcom, którzy ciebie wiedzą na drogę do rychłego osłabienia ojczyzny odrodzonej.

Mówią, że dawniej, szlachta zgubiła ojczyznę, czy dziś ty masz być tym narzędziem podkopującym fundamenty?

Rozmyśl logicznie tylko, zdejm partyjne okulary z siebie, i zapytaj się spokojnie siebie: czy nie popełnisz hańbiącego czynu strajkując?

Czy nie kłamstwo, że Sejm dzisiejszy jest złożony z większości „zbogaconych chłopów“ obszarników wyzyskiwaczy. Jeżeli się na Sejmie pobogacili chłopcy to również pobogacili się i P P S. bo jedną i tą samą pensję za sejmowanie pobierają!

Komu więc dobro pracującego ludu leży na sercu kto kocha swoją ojczyznę, ten strajkować nie będzie.

Przez z P P S. wzywającym do strajku! Precz z żydziakami roznoszącymi odezwy! wzywające do strajku!

Do mycia WŁOSÓW

„PIXIN“-Shampoing Powder „PIXIN“ w płynie
„PIXIN“-woda roślinna dla wzmacniania i pielęgnowania WŁOSÓW.
„PIXIN“-brylantyna—wszędzie do NABYCIA

PIXIN

Kwestja żydowska w Sejmie.

Jak Polsce żydzi dali się we znaki dosyć wskazać na nastrój w Sejmie dnia 14 b. m. kiedy przemawiał żydowski poseł Gruenbaum, który w myśl pojęć i zleceń p. Rozenblata, zamiast uderzyć się w piersi i powiedzieć „nasza wina“ rozpoczął płakać nad niesprawie dlnością Polaków względem żydów

Mysmy cierpieli podwójnie woła p. Gruenbaum, tylko z powodu wojny ale i jako żydzi.

Głosy: Wyjdźcie z tego Egiptu.

Gruenbaum: Na wszystkie skargi nasze odpowiadano, że jest wojna. Nieszczęścia nasze były rezultatem systemu, który musi być usunięty.

Głos: Bilety do Palestyny!

Wojnę prowadzono między innymi za pomocą antysemityzmu, traktowano ją również jako wojnę domową przeciw wrogowi wewnętrznemu. Tym wrogiem wewnętrznym byli żydzi wszyscy. Zohydzano bolszewiżm przedstawiając w urzędowych odezwach, że bolszewicy i żydzi to jedno i to samo. Na plakatach malowano nie Dzierżyńskiego, nie Lenina, ale wymalowano czerwonego szatana Trockiego. Lud widział wśród bolszewików żydów na urzędach, że bolszewicy rozstrzelali wali za rabunkiem mienia żydowskiego, że u bolszewików żydzi są równouprawnieni. To utrwaliło przekonanie, że bolszewizm i żydostwo to jedno.

Podczas najcięższych chwil rząd apelował do ludu

ale do żydów nikt się nie zwrócił. Prez. Grabski wprawdzie nawiązał rokowania, ale skutkiem ich była tylko jedna odezwa jen. Lesniewskiego. Była również zredagowana i napisana odezwa całego rządu, ale nie ujrzała światła dziennego. Gabinet Grabskiego ją przygotował, gabinet Witosa—Daszyńskiego nie wydał. Utkwiła ona gdzieś w biurku p. Witosa.

Głos: Poproście go grzecznie może ją wyda.

Rząd nie ogłosił również w „Dz. Ustaw“ ustępu z traktatu wersalskiego o mniejszości narodowej, ponieważ ustawa nie ogłoszona w „Dz. Rozporz.“ nie jest obowiązująca. Pomimo tego cała młodzież żydowska poszła do wojska.

Głos: Zadekowała się.

Wyście ją zadekowali w Jablonnie! Nastrój był taki jak nigdy, trzeba było jednego bodaj słowa, aby na długi czas zalagodzić stosunki polsko—żydowskie. Na naszą gotowość odpowiedziano Jablonną.

Głos: Uciekaliście na Śląsk!

Złożyliśmy w Sejmie wnioski dotyczące wiadomości podanych w komunikatach Sztabu generalnego o zbrojnych oddziałach żydowskich.

Głos: Oblewaliście żołnierzy ukropem.

Komunikaty te mijają się absolutnie z prawdą, a za podstawę miały fałszywe meldunki, które wprowadziły w błąd Sztab generalny. Tymczasowy Komitet obywatelski w Białymstoku dwukrotnie stwierdził, że za dnych oddziałów żydowskich nie było.

Głos: W Siedlcach,

W Białymstoku mówi się, że w Siedlcach, w Siedlcach że w Białymstoku,

Ks. Sędzimir: To talmudyczna kazuistyka. Fakty stwierdzone!

We Włodawie i okolicy, poczynając od Zamościa, oddziały gen. Bałachowicza postępowały z żydami tak jak po rosyjsku, całe miasteczka tam wyrżnięto, setki kościołów po-hańbiono, i dlatego to później meldunki tego generała były tego rodzaju, że potem mówiono o żydowskim oddziale zbrojnym we Włodawie. Prawdopodobnie jednak będziemy mieli przyjemność że nawet z tego źródła będziemy mogli zadokumentować, że to jest nieprawda.

Ks. Sędziomir: Spryciarze jesteście, wszystko zoblicie!

Także roboty przymusowe były sposobem terrorku, pociągano do nich np. w Warszawie prawie tylko żydów.

Głos: Boście się od nich usuwali jako neutralni! Musi się rzyznać, że żydzi we wschodniej Galicji okazali się niemal patriotami.

Głos: Jak się im bolszewicy dali we znaki. Kiedy w roku 1919 wojska nasze..

P. Świda: Ciągłe „nasze“!

Jak pan chce żebyśmy powiedzieli?

P. Świda: Polskie.

Ja z tej trybuny mówię jako obywatel państwa polskiego.

P. Świda: Ale nie należy pan donarodowości polskiej.

Jestem pewny, że gdybym mówił „polskie“, to pan by na to odpowiedział, że to jest co innego, że to nie ma je wojsko.

ODCZYT PROFESORA GLĄBIŃSKIEGO.

Jak się dowiadujemy, Stowarzyszenie polskich kłópców i przemysłowców chrześcijan w Łodzi w celu uświetnienia uroczystości poświęcenia własnego lokalu i sztandaru, urządza w niedzielę 24 października o godzinie 8-mej wieczorem jako w drugim dniu uroczystości odczyt posła D-ra Stanisława Głabińskiego pod tytułem „Sily ekonomiczne kraju, a finanse Państwa”. Ze względu na aktualny temat jak również na osobę prelegenta, którego wykształcenie fachowe, działalność społeczna i polityczna budzą duże zainteresowanie wśród szerokich warstw naszej inteligencji, należy przypuszczać że Sala koncertowa będzie przepelniona tak jak to zwykle bywa na odczytach urządanych przez wyżej wymienione Stowarzyszenie.

— Rozdział drzewa.

Główna komisja rozdziału drzewa przy minist. robót publ. nadsyła nam następujący komunikat: Rozporządzeniem z d. 2 września r. b. zajęło minist. rolnictwa i dóbr państwowych we wszystkich lasach prywatnych b. zaboru austriackiego i rosyjskiego, nieobciążonych serwitutami oraz w lasach, obciążonych serwitutami na obszarze b. zaboru austriackiego 1.5 m. p. drzewa opałowego, zaś w lasach, obciążonych serwitutami, b. zaboru rosyjskiego 1 m. p. z jednego hektara zalesionej powierzchni. Właściciele lasów winni to drzewo wyrobić i oddać w terminach, oznaczonych rozporządzeniem, do dyspozycji Komisji rozdziału drzewa.

Komisje rozdzielają zapasy drzewa opałowego na gminy i miasta.

Organizacja zwózki oraz rozdziałem drzewa opałowego między ludność zająć się mają zarządy gmin, względnie magistraty. (PAI). Rozporządzenie piękne, tylko czy b. dobrze wykonane.

— Meldowanie o epidemjach.

Wobec wzmagającej się epidemii płonicy i duru brzusznego, oraz wobec możliwości zjawienia się cholery, Okręgowy Urząd Zdrowia przypomina, że na zasadzie dekretu o zwalczaniu chorób zakaźnych oraz innych chorób, występujących nagminnie, o każdym przypadku zachorowania lub śmierci na ostrą chorobę zakaźną mają obowiązek meldować, oprócz osób personelu lekarskiego.

- a) głowa rodziny lub osoba, na której pieczy znajduje się chory,
- b) gospodarz mieszkania, właściciel, administrator lub rządcą majątku czy domu,
- c) przełożeni wszelkich zakładów naukowych i wychowawczych,
- d) kierownicy wszelkich zakładów przemysłowych i handlowych,
- e) osoby stanu duchownego, o ile z tytułu

Głos: Pan nam ubliża, identyfikując nas z sobą! Kiedy w r. 1919 wojska nasze wyruszyły za granicę b. Królestwa i znalazły się na Litwie i Białorusi, działy się takie same historie jak teraz na prawym brzegu Wisły. W Wilnie, Mińsku, Lidzie, we Lwowie wykryto rzekomo napaści żydowskie na wojsko, uskarżano się na wanie wrzaskiem i t. d.

Sądowe skazały na śmierć 60 żydów (Głosy: Bardzo mało) przeważnie dezertorów. Tak jest, to jest bardzo mało gen. Sosnkowski (Głos: najgorszy endek) podał nam tę cyfrę na komisji wojskowej, doznałem zdziwienia, bo po tym krzyku, któryście panowie podnieśli w prasie o zdradzie żydowskiej, spodziewałem się, że co najmniej kilkuset będzie skazanych na śmierć. (P. Świda: Niestety nie). Powtarzam, że ofiar jak na wasz krzyk, było mało.

Głos: Umieci się dobrze maskować. Macie protege u góry!

Wchodzimy w okres pokoju, okres pracy twórczej. Dalej uprawiać systemu antysemitki nie wolno pod karą nieszczęścia i klęski dla Polski. Należę do narodu starego, który widział wiele powstających i zanikających państw, którego synowie wypisywali na frontonach gmachów państwowych: Mane Tekel Fares i pozwólcie panowie, że powiem, że stosowanie tego systemu doprowadzi do tego, że ku wielkiemu bólowi i rozpaczcy nas, żydów polskich, także na frontonie naszego gmachu państwowego trzeba będzie napisać owe Mane Tekel Fares.

P. Rudnicki: Nie strasz nas pan trąbą Jerychońską!

Kończy oświadczeniem, że za rezolucją Dębskiego nie będą głosował.

swego powołania mają styczność z chorymi.

Osoby, które na zasadzie powyższego dekretu są obowiązane do zgłaszania i nie zawiadomily o wypadku choroby zakaźnej, są odpowiedzialne z art. 206 Kodeksu Karnego, który brzmi:

„Osoba, obowiązana z mocy ustawy lub rozporządzenia do zawiadamiania o wypadku chorób zakaźnych u ludzi, winna niewykonania tego obowiązku, ulegnie karze: aresztu na czas do miesięcy dwóch lub grzywny do marek polskich czterystu“.

— Egzamin dla eksternów.

Ministerstwo Oświecenia podaje do wiadomości, że pełne i uproszczone egzaminy dojrzałości oraz egzaminy uzupełniające z poszczególnych przedmiotów, odbędą się tylko w Warszawie przy gimnazjum państwowym im. Adama Mickiewicza (ul. Sewerynowka № 4).

W Łodzi i Kielcach egzaminy te nie odbędą się, ponieważ liczba zgłoszonych w tych miastach kandydatów jest zbyt mała.

Eksterni, pragnący składać wymienione wyżej egzaminy winni wnieść podania do Ministerstwa (Bagatela 12) do dn. 22 b. m. włącznie.

— Mydło.

Zważywszy, że pomimo ciągłych wahań cen surowców, cena mydła od 15 czerwca uległa jedynie niższe z 35 mk. na 33 mk. w detalu, pomimo, że wszelkie inne towary drożały, komisarz Ministerstwa Apropowizacji na zasadzie kalkulacji przedstawionych przez związek fabrykantów, uznał za niezbędne ustalić nową cenę mydła: w sprzedaży hurtowej nie wyżej mk. 34, w detalicznej nie wyżej 37,50 mk.

Cena obowiązuje od 18 października r. b.

Jednocześnie komisarz Ministerstwa Apropowizacji zawiadamia wszystkich fabrykantów mydła, że zapasy mydła, które znajdowały się w dn. 11 b. m. w fabrykach, podlegają rekwizycji t. zn. że są do dyspozycji komisarza. Aby jednak nie wstrzymać normalnego biegu spraw, mydło może być sprzedawane z tym zastrzeżeniem, że z nowego wyboru na każde żądanie komisarza mydło musi być dostarczone po cenie dotąd obowiązującej, t. j. mk. 30 za funt.

Ponieważ mydła tańszego komisarz Ministerstwa Apropowizacji będzie miał do dyspozycji kilka wagonów, instytucje państwowe, komunalne, społeczne i dobroczynne mogą otrzymać od komisarza apropowizacji prawo nabywania tego mydła we wskazanych przez komisarjat fabrykach.

— Przedłużenie czasu pracy.

W zakładach, pracujących na przedłużenie czasu pracy ponad 8, najwyżej jednak do 12 godzin na dobę, w każdym dniu tygodnia nie wyłączając niedziel.

Przy określeniu wynagrodzenia za pracę w godzinach nadświadczeniowych stosuje się art. 16 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu. Rozporządzenie zostało wydane na przeciąg trzech miesięcy.

— Z wydawnictw.

Ruchliwy Oddział II G. I. A. O. świeżo wydał barwny afisz budowy, kompozycji Skoczylasa.

Oprócz tego oddział II wydał piękny medalion ścienny z podobizną gen. Hallera. Medalion, wykonany w papier-maché w kolorze brązu patynowanego, jest reprodukcją plakiety art.-rzeźb. Cz. Makowskiego. Zamówienia hurtowe przyjmuje Oddział II, Szpitalna 1.

— Sprawy obywateli republiki czeskiej.

j) Komisariat rządu na miasto Łódź podaje do publicznej wiadomości, że począwszy od 1 b. m. w początkach każdego miesiąca będzie przyjeżdżał do Łodzi przedstawiciel poselstwa czesko-słowackiej republiki p. Wacław Krsek, który przy ul. Piotrkowskiej 128, będzie przyjmował i załatwiał sprawy paszportowe, zapożyczeniowe i wchodzące w zakres obrony obywateli republiki czesko-słowackiej zamieszkałych w Łodzi.

— Oszczerstwa żydowskie.

Po za granicami kraju okazują się znów napaści żydowskie: w Berlinie org. żydowska wydała biuletyn, zarzucający wojskom Żeligowskiego torturowanie żydów w Wilnie. Szczegółów nie podaje, zarzuty są generalizowane. Do Wilkowiecza uciekło 1,000 żydów wileńskich. Do Kowna zbiegła z Wilna żydowska rada narodowa, za której inicjatywą żydzi w pomoc Litwinom zorganizowali ochotniczy batalion litewski.

— Nagły zgon.

a) Przed wczoraj wieczorem przy ul. Piotrkowskiej 63, obok cukierni Komara zmarł nagłe na chodniku Zalesiewicz Jan, zam. przy ul. Piotrkowskiej Nr. 93. Zwłoki Zalesiewicza zabrała rodzina do domu. Protokół oględzin spisano; przyczyna śmierci atak serca.

— Kradzież.

a) Z mieszkania Maurycyego Askkenazego, zam. przy ul. Cegielińskiej 7, skradziono różnych rzeczy na sumę 150,000 mk. Co do powyższej kradzieży wszczęto dochodzenie.

— Pożar i poparzenie.

a) Przy ul. Nowomiejskiej 34 w sklepie z gotowem ubraniami, należącym do Leszczyńskiego Lajzera, wskutek oberwania się wiszącej lampy naftowej, nastąpiła eksplozja i wybuch pożar. Na miejsce wypadku zjechały I i II oddział strażnicy ogniowej, które ogień ugasiły. Przy gaszeniu ognia syn właściciela sklepu Jakób Leszczyński odniósł poparzenie obu rąk. Straty, poniesione przez poszkodowanego, wynoszą 250,000 mk.

— Półmilionowa kradzież

a) W fabryce Akc. Tow. Geygera nocą wczorajszej niewykryci złoczyńcy za pomocą wybicia otworu w murze, dokonali śmiałej kradzieży różnych towarów manufakturowych na sumę 500,000 mk. O powyższej wiadomości zawiadomiono Urząd Śledczy i wszczęto energiczne dochodzenie.

— WALNY ZJAZD TOWARZYSTWA OSWIATY NARODOWEJ (T. O. W.)

Tymczasowy Zarząd T. O. W. uchwalił zwołanie Walnego Zjazdu na 17 listopada 1920 r.

T. O. W. zatwierdziło na 27 lipca r. b. prace Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, czyli w najcięższej chwili dla Polski, kiedy to zagrażał najazd na Stolicę. Inicjator T. O. W. rod. Siociński, widząc wiedy zaniepokojenie narodu oddał niezwłocznie bezinteresownie tę młodą instytucję na usługi M. S. Wojsk sami zaś 12 emi sarjuszami, objeżdżając cały kraj głosili do tysięcy ludu krzepiące ducha przemówienia, wzywające do ratunku, do zasilenia Skarbu i pomocy dla wojska. Skutek był nadzwyczajny: wszędzie wstępowano do armii ochotniczej, zakupowano Pożyczkę Odrodzenia, składano ofiary i dary na wojsko, których wartość w ciągu miesiąca doszła do 20 milionów marek.

Teraz T. O. W. wraca do swej oświatowej pracy. Do głównego zadania T. O. W. należy wzajemne zaznajomienie obywateli całej Polski ze wszystkimi obowiązkami, jakie stawia przed nimi nowy układ życia niepodległej ojczyzny, jak również z tymi nieodzownymi zadaniami, jakie stanowią kamień węgielny narodowego dobrobytu.

Dla osiągnięcia tego T. O. W.:

a) wydaje swoje własne wydawnictwa, pisma, książki, broszury, karty pocztowe, kartogramy, zakupuje odpowiednie obce, zamierza otwierać wszędzie w miarę możliwości czytelnie, księgarnie, księgarnie stałe i ruchome, kioski, drukarnie; zamierza zakładać kluby, kinematografy, urządzać kursy, pogadanki, wystawy, odczyty, przedstawienia, wieczory, zjazdy, wycieczki i t. d.

b) udziela pomocy prawnej swym członkom, organizuje w swych kolech kasy oszczędności, kooperatywy popiera spółki i zrzeszenia handlowe, działające na zasadzie odrębnych statutów, zatwierdzonych przez władze państwa kieruje zespołami młodzieży.

c) Pomaga swym członkom przy nabywaniu gruntu, poszukiwaniu pracy, przy kupnie i sprzedaży majątku ruchomego i nieruchomego.

T. O. W. stoi na gruncie czysto oświatowym, bez żadnych zabarwień partyjnych.

Tymczasowy Zarząd T. O. W. stanowią: Prezes red. Józef Siociński, wice prezes Mieczysław Majcher, sekretarz Juliusz Kowalski, zastępca sekretarza Wiktor Szczawiński; członkowie Zarządu Witallis Urbanowicz i Mieczysław Tygielski; zastępcy Wincenty Guzowski i Kazimierz Duro. Zarząd T. O. W. w Warszawie ul. Żłota Nr. 4.

W sobotę dnia 16 października r. b. o godz. 6 rano po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zmarła członkini naszego Stowarzyszenia

ś. † p.

Regina z Zdziebczyńskich Staśkowska

WŁAŚCICIELKA RESTAURACJI

Zarząd I-go Chrześcijańskiego Stowarzyszenia członków o liczne przybycie na pogrzeb który się odbyć w Niedzielę t. 17 paźdz. o godz. 4 p. p. przy ul. Pańskiej Nr. 75.

Zarząd.

3251-1

PODZIĘKOWANIE

Wszystkim tym, którzy oddali ostatnią usługę drożym nam zwłokom.

ś. † p.

Amalji Stephanus

W szczególności Ks. Prałatowi Szmidłowi, Ks. Rudolfowi Nowowiejskiemu Ks. Teofilowi Wojdasowi, za łaskawy udział w odprowadzeniu zwłok, a Ks. Stanisławowi Kuplickiemu za wypowiedzenie słów pociechy oraz cechowi kotlarskiemu za łaskawy udział, składa serdeczne, **BOG ZAPŁAĆ**

Edmund Stephanus z rodziną.

3255-1

SPROSTOWANIE.

Dnia 9 października r. b. ukazał się w Nr. 627 „Rozwoju” artykuł p. t. „Strajk głodowy w Łodzi”. W artykule tym autor m. i. podaje, że „około 50,000 osób zorganizowanych wyruszyło przed Magistrat aby tam wołać o lepszą aprowizację miasta”, że „olbrzymi pochód posuwał się długim sznurem po ul. Piotrkowskiej do Nowego Rynku, gdzie stanął przed Magistratem i wysłał do burmistrza delegację, która usłyszała ją jedna więcej obietnicę”.

Następnie autor notuje obiegającą w pochodzie pogłoskę, że „Magistrat da chleb, ale swoim”.

Wobec powyższego Magistrat m. Łodzi stwierdza: 1) że żadnego pochodu w d. 8 października r. b. przed Magistratem nie było, 2) że żadna delegacja od pochodu tegoż dnia w Magistracie, ani u Prezydenta, nie była, 3) że posiadane produkty kontyngensowe Magistrat m. Łodzi równomiernie rozdziela pomiędzy ludność miasta i, że dodatkowe racje żywnościowe wydaje jedynie ciężkopracującym na zasadzie o rzeczenie Komisji Kwalifikacyjnej.

Prezydent Rzewski, Naczelnik Kancelarii Zarządu Miejskiego (podpis nieczytelny).

Ponieważ przepisy prasowe niepozwolają w tym samym numerze dawać wyjaśnień, to zaznaczamy, że w swobodę uczynimy to w następnym.

Teatr i sztuka!

W dniu dzisiejszym Teatr Miejski daje dwa przedstawienia: po poł. o godz. 3 po cenach popularnych: „Złoty Czeszka” J. Słowackiego, wiecz. o godz. 7 wstąpi się „Papierowy kochanek” Pożyczy widok „Papierowy kochanek” w czasie schodzi z afisza. We wtorek

„Hdy Gabler” Ibsena. Dyrekcja Teatru zaznacza, że od dnia dzisiejszego teatr jest należycie ogrzany.

Komunikaty.

—UNIWERSYTET POWSZECHNY W ŁODZI.

Wtorek 19 października od 7 do 8 wieczorem p. A. Zelwerowicz „Teatr jako źródło kultury narodowej”; od 8 do 9 wieczorem p. J. Świeżewski „Najważniejsze zagadnienia po wojnie”;

Środa 20 października od 7 do 8 wieczorem p. Konar-Nowicki „Litwa i Polska w w. 15 i obecnie”; od 7 do 8 wieczorem p. A. Koziolkiewiczówna „Utworki Klasyczne” A. Mickiewicza;

Czwartek 21 października od 7 do 8 wieczorem p. Lorenc „Hetman St. Żółkiewski na tle dziejów”; od 8 do 9 wieczorem Dr. Handelsman „Zasady higieny ogólnej”;

Piątek 22 października od 8 do 9 wieczorem p. St. Dąbrowski „Powstanie Kościuszkowskie”; od 8 do 9 wieczorem p. R. Kempner „Przestępstwo a Zbrodnia”; od 7 do 8 wieczorem p. R. Kempner — Seminarjum (Sala B).

Sobota 23 października od 7 do 9 wieczorem p. J. Miller „Mistyka Słowackiego”.

Bilety pojedyncze i miesięczne abonamentowe do nabycia w kancelarii Uniwersytetu i przy wejściu na salę.

Z Grand Kiną.

Drugi epizod serii „Nowa misja Judexa”, „W pułacie” wyświetlany obecnie w Grand

Dnia 16 października o godz. 6 rano po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zmarła przeżywszy lat 53 ś. † p.

Regina z Zdziebczyńskich Staśkowska

Wyprowadzenie zwłok nastąpi dziś d: 17 paźdz. o godz 4 pp: z ul. Pańskiej, № 75 na stary cmentarz katolicki na które zaprasza się **żonę i rodzinę** 3264-1

Podziękowanie.

Wszystkim tym, którzy braли udział w pogrzebie.

ś. † p.

IRENY HERCOWNY

składamy serdeczne „Bóg zapłać”, a w szczególności przełożonej pensji p. Siennickiej i ks. prefektowi Wyszyńskiemu. 3216

Kino stwierdził prawdę słów, że akcja tej serii rozwija się z niesłabnącą siłą i przykuwa coraz więcej zaciekawienie widza. Dwa więc dotąd demonstrowane epizody tej serii p. zekonały nas, że wyżej wymieniony film stoi na wysokości zadania, tak pod względem fabuły, jak i nadzwyczaj konsekwentnie rozwijającej się akcji.

Kancelaria Komendy Straży Obywatelskiej na m. Łódź będzie czynna ostatni dzień w poniedziałek dnia 18 października.

Byli członkowie S. O. tegoż dnia do 8 godz. wieczorem mogą otrzymywać poświadczania o służbie w Straży Obywatelskiej.

Ofiary.

NA ŻOŁNIERZA POLSKIEGO.

Cech Mistrzów Ślusarskich zebrał na zebraniu w lokalu przy ul. Kilińskiego 117, na żołnierza polskiego mk. 9770.

Cech mistrzów zawsze pamiętał o obowiązkach względem sw. ojczyzny i teraz pamięć tą zaznaczył dla przykładu innej braci rzemieślniczej.

Nieprzyjęte przez p. Josicz złożyła M. S. Mk 100 Z racji inenin p. Jadwigi Koziarskiej złożyła jed na z współpracowniczek marek 30.

Ku uczczeniu Imienia p. Jadwigi Poznańskiej nauczycielki szkoły powszechnej w Rudzie Pabjanickiej złożyli uczniowie i uczennice mk. 110.

NA PLEBISYCYT GÓRNO—SŁĄSKI.

P. Sawicki od p. Żela za wyładowanie budulca w dzień niedzielny Mk. 100

UCZENNIC GIM. P. MIKLASZEWSKIEJ.

Złożyły w celu uczczenia ś p Elżbiety Mentenfelówny maturzystki szkół p. Miklaszewskiej siostry szp. tała Wojskowego Nr. 3 Mk 500.

NA NAJBIEDNIEJSZYCH DZIECI.

Złożyła p. Piasecka Mk. 100

CZERWONY KRZYŻ.

Zebranie na weselu u p. Sławińskich od gości w restauracji p. Szczepanajka Mk. 250

DOM

z owocowym ogrodem **SPRZEDAĆ** Radogoszcz, Wspólna 11 **Xubuszewski.** 2533-3

Jan Chmiel

ZEGARMISTRZ **Maurot 4 poszukuje chłopca do praktyki na zegarmistrza** 5158-2

Przyjmuję znowu **chorych na oczy** do kliniki przy Alejach 17 i zakładu św. Józefa w Poznaniu, **Dr. STASINSKI** okulista 3068

SZKOŁA ZAWODOWA dla KOBIEC **Apolonii Kopydłowskiej** Łódź Piotrkowska 154

Szkoła zatwierdzona przez Minist. W. R. i O. O. z prawem wydawania świadectw, Kurs wszelkich robót ręcznych. Słójdu wycinanie, robót freblowskich i rzemiosł. Kurs szewstwa, kurs kroju, szycia, pasowania i modelowania. Zapisy w kanc. szkoły od 9-12 i 5-6. 3156-1

KONKURS.

Komisarz Kasy Chorych m. Łodzi ogłasza niaiejzym **KONKURS** na posadę Naczelnego Lekarza Kasy.

Lekarze ubiegający się o tę posadę mają do 1 listopada r. b. nadesłać oferty z opisami świadectw pod adresem Komisarza Kasy (Łódź, Al. Kościuszki № 1).

Pierwszeństwo mieć będą ci, którzy wykazują się praktyczną działalnością w kasach chorych lub podobnych instytucjach.

Warunki zależne od umowy. 208-2

NAJLEPSZE i zawsze w użyciu **NAJTANIEŻE**

PRZEMYSŁAWKA MIŁA, ORZEŻWIAJĄCA - INTENSYWNA.
(woda kol. Heza)

EXTRAIT ANTIQUE }
EXTRAIT BOBOLA } W SFERACH TOWARZYSKICH ZNANE I ULUBIONE.

PUDER MIAFLOR JEST MAŁO WIDOCZNY, PRZYLEGA ZUPEŁNIE DO TWARZY

HEZADONT NAJPRZYJEMN. DO DEZYNFEKCYJ ZĘBOW I JAMY USTNEJ.
(woda do ust)

OCET TOALETOWY MIAFLOR UŻYWA KAŻDY ZNAWCA PO GOLENIU.

Sprzedaję we wszystkich drogerjach i perfumerjach
HENRYK ŻAK w Poznaniu

FABRYKA PERFUM I KOSMETYKÓW.

Mechaniczną Dachówczarnia-Cegielnia

„MŁODZIENIASZEK”

pod PABIANICAMI

POLECA:
polową DACHÓWKĘ, DRENY i różnego rodzaju maszynową cegłę.

LECZNICA LEKARZY SPECJALISTÓW
Piotrkowska Nr. 17, drugie podwórze.

9-10	choroby oczu	codziennie	dr. Garliński
10-11	choroby wewnętrzne	"	dr. Magdziński
11-12	chor. skórne i wener.	"	dr. Dutkiewicz
11-12	choroby kobiece	"	dr. Ługowski
12-1	chor. wewnętrzne i dziecinne (płuc i serca)	"	dr. Osiecki
6-7	choroby kobiece	"	dr. Ks. Jasiński
1 1/2-2 1/2	chor. chirurg. i kobiece	"	dr. Artyfikiewicz
2-5	chor. skórne i wener.	codziennie	dr. Skusiewicz
4-5	choroby nerwowe	pon., środa i piątek	dr. Mittelstaedt
2-3	choroby oczu	codziennie	dr. Michalski
3-4	chor. wewnętrzne i dzieci	codziennie	dr. Jokiel

UWAGI: 1) Lecznica otwarta codziennie prócz świąt. 032
2) Porada 30 mk. Operacje i opatrunki wszelkiego rodzaju - od umowy

„Kino-Resursa”

Kilińskiego 117.

Program do dnia 18 października r.b.

„Najukochańsza żona MANARADZY”

Romans Indyjski w 6 cz. słynnej duńskiej wytwórni „Nordisk” w Kopenhadze.

MŁODZIENIEC

lat 27., przystojny i inteligentny, dobrze usytuowany, z powodu braku znajomości, poszukuje w celu matrymonialnym panią wykształconą z posagiem do lat 25. Rzecz traktuje serio. Łaskawe oferty z fotografiami proszę składać w redakcji „Rozwoju” dla „Jurka ze Spychowa”

HURTOWO, a także detalicznie towary wysortowane

Szajbiera, Gromana, Zawiercie Poznańskiego i Inno. Specjalne ceny dla Kooperatyw i sklepów bratwotnych.

M. Orbach Konstaniynowska 3
lewa oficyna I-sze wejście II piętro.
3093 5

Farbiarnia J. O. MEYER

112 Piotrkowska 112

Przyjmuje wszelkie garderoby do farbowania prawdziwe barwniki ceny przystępne.

Wzywamy wszystkich zrzeszonych i nie zrzeszonych p. p. kierowników i majstrów Wykończalni i Farbiarni o przybycie w środę dnia 20 października r. b. o god. 7 wieczor w sprawie bardzo ważnych postanowień do lokalu Stow. Majstr. Fabrycznych al Piotrkowska 17

5230-2
Zarząd

Zaginął CHART SYBENIYSKI

maści braję z zółtymi plamami na uszach, oczonie i grzbiecie. Przyrodzonego posiadacza ewentualnie posiadającego o nim jakakolwiek wiadomość uprasza się o zgłoszenie przy ul. 57 Arny 14 u p. Komockiego z wynagrodzeniem 500 mk. Nielegalny posiadacz będzie sądowo karany. Porucznik MELLER. 3240-1

Ważne dla pań Tania wyprzedaż Korzystajcie z okazji!!!

tow. biały	Korty
Madopolam	Bostony
Surówki	Sukno
Płócienka	Szewioty
Barchany	Wełna
Purpur	Etanilla
Cajgi	Welry
Chustki	Flanele

w resztkach poleca
M. BRVL Piotrkowska 55
w podwórzu

Kupuje

biżuterję, brylanty, złoto, srebro, platynę zegarki, płacę ceny najwyższe
Sienkiewicza 20 m. 16
part., ost. wejście. 3196-4

SZKOŁA KROJU I SZYCIA
Dyplomowanej Uczenicy Paryskiej Akademii Kroju
Apolonii Kopydłowskiej

Piotrkowska 154
Nauka kroju, szycia, pasowania i modelowania za opłatą od mk. 50 mies. uczenice otrzymują świadectwa. Zapisy od 10-1. Sprzedaż fasonów pańskich. 5268

PRACOWNIA

kapeluszy damskich
przyjmuje obstalunki jak również na **mutki i kołnierze**
Pusta Nr 1 5251-1

KIUCZYŃSKI i Ska

Kartofle, kapuste, brukiew, marchew, siano, słoma
t. d. mają na sprzedaż wagonami
Bydgoszcz ul. św. Trójcy № 1 a, telefon 1323
5217-5

Teatr „Scala”

Cegielniana 18

Dziś 8,30 wiecz.
pożegnalny program artystów pierwszego zespołu. !
gościnne występy art. komika

M. Wojtaszka

Na pożegnanie dodaje się na pamiątkę tekst ulubionej piosenki „ZOLNIERZYKI” śpiewany przez
Lolę Patroni

Najbogatszy, najweselszy, najładniejszy z widzianych dotychczas programów
16 produkcji solowych wykonają
Lola Patroni, Z. Bonecka, Winiarska, Zaleska Redenowie, lil pat Kamiński, Bodo, Ciesielscy

Gniazdo apaszów wielki sketch baletowy i śpiewny z udziałem całk. zespołu artystek i artystów baletu.

Kasa otwarta od 11—2 i od 4 po poł.

UWAGA: Od 19-go b. m. gościnne występy teatru artystyczno-literackiego.

BAGATELA pod dyrekcją p. Tarłowskiego. z udz. R. Gierasieńskiego Pierwszorzędne siły art.

3258-1

Piotrkowska róg Główny

Piotrkowska róg Główny

Ostatnie dwa dni!

Głośny potężny dramat w 5-ciu aktach według słynnej powieści **Balsac'a**

„Galernik”

1-sza serja.

od Wtorku dnia 19-X II-ga serja i zakończenie
UWAGA: Dziś o punktualnie o godz. 2-iej na ogólne
żądanie naszej młodzieży po cenach najniższych, danem
będzie tylko jeden seans

„LALKA”

Wspaniałe kino farsa w 5-ciu częściach z ulubieniczą
Ossi Oswaldą w roli tytułowej 3369-1

KURHAUS - KASYNO - ZOPPOTY

(Wolne miasto Gdańsk.)

równocześnie Monte Carlo

PIERWSZY WIELKI SEZON ZIMOWY!

Salony zabaw i gry otwarte przez cały rok.

**Baccarat (chemin de fer) Boule
Roulette á la Monte Carlo.**

Koncerty i przedstawienia teatralne z udziałem pierwszorzędnych sił.

Bale dla kuracjuszy. Ślizgawka. Skating. Ski.

Zabawy na lodzie i na wrotniku

Ciepłe kąpiele lecznicze wszelkiego rodzaju.

Odzyski wyższej szkoły ludowej.

Podróże nie połączone z trudnościami paszportowymi statkiem „Gruesgott” ze Swinemuende (Swinoujście) i eleganckimi statkami pasażerskimi z Pillau (Koenigsberg) do Gdańska. Członkom nowo wstępującym będą, za okazaniem biletu na statek zabonifikowane jednorazowo koszty podróży ze Swinemuende lub Pillau do Gdańska.

3168

Dom Spedycyjno-Transportowy

GOLDSTAUB i LAUF

w Łodzi, ul. Zachodnia 53.

Wissne filje we **Lwowie** ul. Jagiellońska 15,
Krakowie ul. Starow. śląska 50. we **Wiedniu** i
obwód ul. Schötteuring 30.

Zastępswa we wszystkich większych miastach
Rzeczypospolitej Polskiej.

Regularny ruch wagonów, przesyłek zbiorowych,
zaliczek, czenie, przechowanie towarów i ubez-
pieczenie tychże transportów. 3257-1

M. Morawska

właścicielka magazynu kapeluszy

Piotrkowska 108, 1 p. front, 5280-1

Po powrocie pole. a wybór celi i kopii z takowych.

Przyjmuje wszelki obstalunki

Ceny przystępne.

wyroby mechaniczne

WOLBORSKA 33

Różne gatunki dobrych karmelków, landrynek wiele gatunków; chciwa jak przed wojną, marmolada, irysy dobre w różnych gatunkach i jeszcze mnóstwo artykułów cukierkowych po cenach na przystępniejszych w fabryce cukierków

H. WROBLEWSKIEGO
Wolborska 33 (własny dom) 5270

Potrzebni murarze, cieśle, robotnicy, oraz chłopcy do pomocy przy robotach budowlanych
Zgłaszać się w godzinach od 8-iej do 5-iej po południa, ul. Kilińskiego №. 79 3228-2

Hurtowy i detaliczny Skład

(pod firmą) **„Najtańsze Źródło”**

Zawiadamiam Szan. Klientelę, że z dniem 15-X został powiększony i zaopatrzone w towary w działach: **bawełnianym, wełnianym i sukienym**, oraz w **ekstatki** różnych gatunków i pończoch pierwszorzędnych łódzkich fabryk.

Uwaga: Dla związków i kooperatyw specjalne ceny.

Dzielnia 34 (obok ko. ci)

3263

Magazyn sztucznych kwiatów

egzystujący od lat 30 z wszelkimi pomocnymi maszynami i przyrządami do sprzedania Nowo-nabywca zostanie obznajmiony z pracą. **Przebieżny Kapitał** niewielki **Oferuję** przyjmuje „Rozwój” sub Kwiaty 3265

Z powodu wyjazdu

odstąpię restaurację przy **HOTELU**

Wiad.: Dzielnia 36 w restauracji 3271-1

Dyrekcja Koncertów Alfreda Straucha.

SALA KONCERTOWA

Łódzka Orkiestra Symfoniczna

Poniedziałek dnia 18 paźdz. r. b. o godz. 8.15 w.

3-ci Wielki Koncert Abonamentowy
Józef Sliwiński

(fortepian).

Dyrygent. **Bronisław Szulo**,

W programie: **Brahma** Symfonia 2-ga D-dur
Boottchowan Koncert fortepianowy Es-dur.
Chopin Fantazja na tematy polskie op. 13.

Niedziela, d. 17 paźdz. 1920 r. o godz. 3.15 pp.

Drugi Koncert Popołudniowy
Solista
Stanisław Barcewicz

(Skrzypce)

Dyrygent: **Bronisław Szulo**

W programie: **Karłowicz**, Koncert skrzypcy
wy A-dur. **Elandelsohu** Symfonia szkocka.
Wieniawski Koncert skrzypcowy.

Bilety do nabycia w księgarni **Alfreda Straucha**, ul. Dzielna 12. 3259

"ZORZA" najlepsza pasta do obuwia "ZORZA"

W ARESZCIE!
WSZYSCY PRZEKONALISIE ZE NAJLEPSZE
KRAJOWE I ZAGRANICZNE PASTY DO OBUWIA
PRZEWYKSZA DOBROCIA

Zorza ponieważ: jest to jedyna pasta-krem najwyszego gatunku wyrobiana z najczystszych naturalnych tłuszczów.
Zorza jest to jedyna pasta przetłuszczona, a nadmiar tłuszczu ochroni skórę od pęknięcia.
Zorza wystarczy używać raz na tydzień pozostałe dni przecierając tylko flanelką.
Zorza najbardziej zeschłą skórę czyni miękką, elastyczną i wielce trwałą.
Zorza nawet starej spokanej skórze, po kilkakrotnym użyciu, nadaje wygląd nową.
Zorza chroni skórę od wilgoci i niszczącego działania potu.

Krajowa Wytwórnia Chem.
Warszawa, **Ogrodowa 46.**
Telef. 187-94, 233-97.

"ZORZA" najlepsza pasta do obuwia "ZORZA"

TANIO

Małopola, płótno, flanela bruchan, cajo, hoston, szewiel na ubrania, palta i spodnie, polecają w wielk. wyborze

Ch. Hakoniz
i S-ka
Piotrkowska 37.

DYWAN

peroki
duży do sprzedania
oglądać od 2-jej do 4-jej
Wólczańska 37 m. 19

Buchalter (ka)

z biurową praktyką potrzebny(na). Zgłoszenia przyjmuje **Dom Handlowy S. Białński i S-ka**
Al. Kościuszki № 17 (od 4-000) 3230-2

Młocarnia

składająca się z motoru 6 P.H. i młocarni na prosta skłona do sprzedania w **KONSTANTYNOWIE** pod Łodzią; ul. Łaska № 8. 3225-3

Z powodu wyjazdu natychmiast do sprzedania

fortepian półkoncertowy, fir. S. z pięknym tonem. Wysoka 22. 3205-4

Steigert Berta Amalia, **Steigert S. Luza** Matylda zagubiły paszporty niem. wyd. w Niemczech, 10693-1

Zemelka Stanisława zagubiła paszport niem. wyd. w Łodzi. 10684-1

Michalowicz Stanisław Targowa 73. zagubił książkę odroczenia. 10704-1

Reinholdowi Gillovi skradziono paszport niem. i papiery legitymacyjne Targowa 24. 10723

Fogel Tilla Cegielniana 45. zagubiła dowód osobisty wyd. w Łodzi. 10722-2

Stępień Mateusz zbrojmistrz 215 ochotniczego pułku zagubił legitymację z policji i wojskową, dokument podróży, na także imię i dwóch szeregowców na przejazd z Trembowli do Warszawy, Łodzi i z powrotem. Zapotrzebowania wyd. przez dowództwo 213 pułku ochotniczego, na mundur duży i płaszcz, oraz zapotrzebowanie na narzędzia rusznikarskie i części zapasowe do karabinów maszynowych. Łaskawego znalazcę proszę o zwrot tylko dokumentów. Rzgowska 32, parter. 10775-1

Gluhowicz Józef zagubił legitymację chlebową na 2 osoby. Ludwiki 22. 10788-1

Ceny idą w górę

z każdym dniem, pomimo tego sprzedajemy garderobę wczesniej zestawioną po

starej cenie

Palta damskie: najn. fasony 2500. — 2860. — Spódniczki w różn. deseniach 250. — 500. — Bluzki z flaneli, wełny 250.-310. — 375. — Switry w różnych kolorach 675. — Palta dla dziewczynek nowe fasony 1430. — 1575. —	Garnitury marny. wielki wybór. Palta zimowe już mały wybór 4480. — Jesienki wielki wybór 188. — 2300. — 3250. Spodnie sport. 325. — z ang. skóry 625. — w paski 750. — 1065. Garnitunki dla chłopców sportowe 850. — 1200. —

Suknie damskie najnowsze fasony półwełn. 575. — z szewiczu i wełny 975. — 1650. — i drożej,

Szmechel i Rozner,

Łódź, Piotrkowska 100.

D-r. B. Knichowiecki

choroby dzieci
wznówił przyjęcia 5--6 pp.
NAWROT 2. 8195 5

Detaliczna sprzedaż
manfaktury i resztek
Piotrkowska 105
prawa of. I piętro.

„MARGOT“

— Piotrkowska 64, —

- .. **Wielki wybór nowości:** ..
Ciepłe szlafroki	od mk. 590. —
„ matinki	„ „ 390. —
Halki jedwabne	„ „ 590. —
Suknie	„ „ 890. —
Chusiki wełniane.	—
S w e a t r y w 24 kolorach „ „	450. —

Ceny przystępne, lecz stałe!

OGŁOSZENIE

Dział Budowlano—Kwaterunkowy D. O. G. Grodno poszukuje inżynierów, techników, kreślarzy, dozorców budowlanych, buchalterów, magazynierów, biurajistów, i maszynistek.
Warunki do umowy.
Zyczący winni złożyć podania wraz z curriculum vitae i odpowiednimi odpisami świadectw i referencji.
W sprawie osobistego porozumienia przyjmuje Szef Wydziału Gospodarczego per. **TARAS** w godz. od 10 do 1-szej.
3218-3 Łódź Piotrkowska 212.

Drobne ogłoszenia:

Kupno i sprzedaż:

A.A.A.A. Obrączki ślubne duży wybór wszystkie jasny gwarancja czyste złoto pierścionki, kolczyki zegarki najtaniej sprzedaje Jan Placek, Brzezińska 10, przy sklepie zakład reperacyjny. 10640-16

A.A.A.K. Kupię meble, dywany, garderobę, futra, bieliznę, różne sprzęty domowe. Placę najlepiej, Benedykta 28, m. 13, parter Łazynek. p n w 10461-10

A.A.A. Kupuję futra, zakłady karakulowe, fokowe, garderobę, bieliznę, dywany, meble, maszyny do szycia, placę najlepiej. Wólczńska 43, Chrzanowicz. 7572-00

A.A. Radzę kupować lokciowe drożeje. Korzystajcie z okazji. Raszki białych tow., surówka, felteta, barchany wełna, szewiety, korty, bostony welur na suknie, nbrania, kostjumy, płaszczki bieliznę, pościel, satynka, podszewka. Taniej niż wszędzie, bo w mieszkaniu prywatnym. Kiliński 40 (Widzewska) front, II p. 10, 10215-1

A. Meble: kredens, stół, krzesła, łóżka, szafy otomane, leżankę, umywalkę, garnitur salony, biurko, zegar, wieszak sprzączki. Piotrkowska 223-3, 10711-4

A. Łóżko szafę, otomanę, stół, krzesła, biurko, słupy, sprzedam tanio, Piotrkowska 261 m. 4 front. 10620-1

A. Aparat fotograficzny 18X24 sprzedam, Rozwadowska 25 m. 4. 10897-1

M. Meble do sprzedania, kredens, otomana, szafa, kuchenne urządzenie, zegar i wiele innych rzeczy. Piotrkowska 111 w podwórzu, 3 wejście, co 2 d. 10633-4

S. Sklep do sprzedania, wiadomość Ogródowa 20, w sklepie. s p n 10625-2

B. Bryczki najnowszych fasonów, szorów para biały bronz, wozy, landa na żelaznych gumowych kołach, lekkie rolwagi, wozy, bryki towarowe i reszki sprzedam Kilińskiego 28 Dembowski, p n w c 18682-4

S. Sa do sprzedania tiranka szerokości 1/4 i materiał na ubranie szerokości 5/4 własnego wyrobu R. Szejk Wysoka 48, co n 10520-2

S. Sklep spożywczy sprzedam Aleksandrowska 25. 10727-2

P. Pianino i 2 duże obrazy olejne do sprzedania. Wysoka 26, m. 6. 10700-1

D. Domy do sprzedania. Wysoka 26, m. 6. Dowiedzieć się można od 9-12 2-6 pp. 10707-1

D. Do sprzedania oficyna piętrowa z zabudowaniem fabrycznym i ogrodem. Pośrednicy wyłączeni. Radogosz, ul. Hauslera 7. 10731-1

D. Dom sprzedam 100 mieszkań, ogródek, 1500,000. Wiadomość: Piotrkowska 284-51. 1074-1

S. Sklep do sprzedania dobrze prosperujący z powodu zmiany. Gubernatorska 11. 10737-2

D. Do sprzedania piwiarnia w dobrym punkcie, może być na restaurację. Pańska 34. 10743-2

J. Jachtodajnię sprzedam, Targowa 16. 10613-1

G. Gazowe 4 rury, palniki, reflektory i inne części sprzedam. S. Bienkowski, Łódź, Piotrkowska 55. 10711-1

B. Bekieszka na białych dachach, do sprzedania. Główna 32 m. 2. 10781-1

P. Potrzebna zdolna podreżczna i staniczarka. Kilińskiego 128 m. 8. 10781-1

P. Potrzebna zdolna pracznia do pralni na stałe. Wólczńska 91. 10781-1

D. Do wynajęcia jeden lub dwa pokoje umeblowane dla osoby satecznej. Oferty pod „H. S.” w Rozwoju. Adres: Juljusza 23, m. 10-11. n w 10784-2

D. Domy sprzedam zaraz. Wiadomość: Lubelska 12, sklep Tramwaj No 4. 10785-1

M. Maszynę Singera, dywan duży, szafy, łóżko sprzedam. Lubelska 12-1 przy Zarzewskiej. 10784-1

G. Gospodarka 6 morgowa włości jańska, 3 wiorsty od Zgierz sprzedam z budynkami i zasiewem, dom kryty papą, 3 mieszkania i sklep (punkt dobry), pompa, 30 drzew owocowych ziemia dobra, pół morgi lasu 20 letniego. Wiadomość: Drewnowskie 83, Dybowski. 10765-1

S. Sprzedam dużą kozę kotną. Wiadomość: Piotrkowska 188. 10768-5

O. Okazyjnie nowa kasa ogniotrwała do sprzedania: wys. 1,77 metr. szer. 0,70, głębok. 0,55 metr. Wólczńska 79, u E. Szulca. (Stusarza). 10756-3

S. Sklep spożywczy z solidnym urządzeniem sprzedam. Zakątna 66. 10778-3

P. Poszukuję kupić mały dom w przedmieściu Łodzi. Stefan Koleczyński, Kilińskiego 101, m. 17. 10748-3

U. Urządzenie skład u aptecznego wraz koncesją do sprzedania. Wiadomość: Zgierska 54, apteka. n n 10760-2

S. Sprzedaję beczki dębowe do kapusty, Brzezińska 40 Kazimierkiewicz. 10765-3

M. Maniel sprzedam, Sienkiewicza 63, w podwórzu. 10767-3

D. Do sprzedania okazyjnie 40 pudów jabłek dobrego gatunku, oraz 2 pudry prawdziwego miodu i 20 f. wosku pszczołowego. Wiadomość: Przejazd 59, sklep. 10783-1

S. Sprzedam bufet o 8-miu szuflach na dach 2-wie szafki oszklone na bufet i maszynę męską. Rzgowska 9 m. 15. 10788-2

P. Pokoik umeblowany lub bez mebli, poszukuje od zaraz poedyńcza osoba. Cena nie stanowi. Oferty do Rozwoju pod „M.Z.21” n w c 10790-3

T. Transformator od 60-100 Amper kupię. Oferty z ceną „Merkur” Łódź, Piotrkowska 82 sub „Transformator”. 10789-1

FORTEPIAN I PIANOŁE
(automat samogrający na fortepianie) sprzedam. Wólczńska 79, m. 15.
Kto chce kupić, sprzedac, dom wille, majątek ziemski itp. niech się zgłosi, Dom Komisowy Taszycki Piotrkowska 90. Rejestracja bezpłatna. 10358-17

W. Wóz lekki na parę koni sprzedam. Pańska 78 m. 3. 10856-1

Różne

A. Kuszerka Marja Kubicka przyjmuje. Piotrkowska 199 co 2 d. 10874-14

A. Kuszerka Pipikowa, Piotrkowska 132 m. 14. Dla pań przy leżących lokal. 10814-2

A. Kusze... masażystki... ronn... kler... 6-go sier. 18 (Benedykta). n e 9107-12

M. Młode zamożne i sympatyczne rodzeństwo siostra z bratem z inteligentnej rodziny, pragną zawrzeć znajomość w celach matrymonjalnych. Prosi o łaskawe oferty z fotografiami dla „brata”, „siostry” składać w red. Rozwoju. 10746-1

S. Stróż potrzebny, może być w S podeszym wieku. Radwanska 3, u gospodarza. n w 10745-2

P. Potrzebna zaraz staniczarka i zdolne podręczne. Kilińskiego 128, m. 8. 10788-2

T. Tapicer przerabia meble, maierace, otomany po cenach przystępnych. Pablanice, Ogródowa 12, m. 14, 10708-1

W. Willa z ogrodem, światłem w Radogoszczu, do sprzedania 165 tys. marek, i dom z wszelkimi wygobami 1,200 tys. mk. Wiadomość: Piotrkowska 284-51, oficyna. Bez pośrednictwa. 10540-1

P. Potrzebny zaraz człowiek do pralni chemicznej. Piotrkowska 116. 10747-3

G. Gospodarka z 15 morgów ziemi przeszło 100 młodych drzew owocowych, zabudowania gospodarcze i letnie mieszkanie, do wydzierżawienia zaraz. Blizsze wiadomości: Ruda Pabianicka 86, za Dagereckiego cegielni. n w c 10760-3

O. Ochotnik, uczeń kl. 8 gimn. państwowego, poszukuje lekcji. Oferty w Rozwoju sub „Ochotnik”. n w c 10754-3

D. Dziewczyna do wszystkiego potrzebna. Wólczńska 57, I p. 10755-1

G. Gorzyckiej Józefie, Leszno 82 skradziono portfel zawierający pieniądze, paszport niemiecki wyd. w Łodzi, dowód wyd. przez dyrekcję warszawską kolei państwowych oraz patent na handel nabiałem i drobiem. Pana złodzieja proszę o wrzucenie do skrzynki poczowej dowodów. 10757-3

Manufaktura Gerszona w Tuszynie poszukuje dobrego zejgera, jak również majstra odpowiedzialnego. Zgłoście się u Gerszona. Piotrkowska 31. p s 10759-2

Z. Zaginęła suczka żółta pod spodem białym. Odprowadzić Gdańska 148, m. 58. 10771-1

P. Pieniążki Józefie, Leszno 82 zagubiła portfelkę matrikulę gimn. Pełkowskiej, Macińskiej, pokwitowanie na 1100 mk. i kwit pożyczki państwowej na 100 mk. 10752-1

P. Potrzeby stróż bezdzietny. Radwanska 3. 10746-2

K. Kinematograficzne kompletne urządzenia firm: „Pathe”, „Ermeniana”, „Sirius” i „Tea” oraz wszelkie części węgle „toris” do lamp projekcyjnych, klej filmowy i poleca wypożyczalnia film kinematograficznych „Merkur” Łódź Piotrkowska 82. 10787-2

S. Stróż potrzebny. Zgierska 51, apteka, róg Aleksandrowskiej. n c n 10532-1

P. Potrzebny chłopiec do praktyki. K. Piotrkowska 44, zakład stolarski. w c n 10538-1

K. Koncertowe strojenie fortepianów wykonywa Strojciele Rozwadowska 6, m. 4. c n 10440-8

D. Drzewka owocowe i parkowe w wielkim wyborze!!! Zakład ogrodnicy Kołaczkowski, Piotrkowska 241, Kilińskiego 159. p n 10586-5

O W O C E

polecają sklepy
Warszawskiego Ziemiańskiego
Tow. Wleczarskiego.
Sprzedaj hurtowa od 10 funtów.
Aleje Kościuszki 29.

O. Owoco wyborowe wyjątkowo piękne, również owoco suszony dostarczam wprost do domów prywatnych i sklepów, taniej jak wszędzie, bo bez pośredników. Zamówić pocztówką: Poddębice, ul. Młyńska, Król. p n w 10535-2

P. Przyjmuje wszelkie prace w zakres hafciarstwa wchodząco. Leszno 15, 24. s p n 10618-1

P. Potrzebny chłopiec z ładnym charakterem pisma do biura i na posyłki. Piśmienne zgłoszenia ul. św. Benedykta 83. w e n 10597-1

Z. Zęby sztuczne wprawie po cenach przystępnych, dentysta Piotrkowska 99. p n w c n 10461-1

O. Osoba lat 28, inteligentna pracowita, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia, najchętniej do samotnego prowadzenia domu lub wyrezenia pań domu. Łaskawe zgłoszenia do „Rozwoju” pod „23”. c n w 10645-2

W. Wasierka potrzebna do apteki. Zgierska 64, apteka. c n 10665-1

P. Pianistka biegła w swoim fachu, poszukuje zajęcia. Wiadomość u P. Kuźnickiej, Cegielniana 120. c/n 10672-1

D. Dozorca domowy potrzebny zaraz. Przejazd 65. c s n 10651-1

Z. Zaginęła suczka młoda, wliczej rasy. Łaskawy znalazca zechce odprowadzić za nagrodą. Piotrkowska 284, Białasiewicz. 10680-1

P. Pies wliczej rasy waki uczył. Odprowadzić: Łąkowa 25. 10681-1

Z. Zaginął pies mieszaniec podwórzowy, kusy ogon, aszy długie. Odprowadzić, Dz. cłna 8. 10637-1

K. Koszularka i 1 pracznia potrzebna. Pralnia, Piotrkowska 112 10689-1

P. Pierwszorzędne biuro nauczycielskie F. Sękowskiej. Przejazd 14, poleca na stałe nauczycielki domowe, wychowawczynie, bony, krawcowe, gospodynie, sklepowe, rzadców ordynariuszy, polonistki, francuzki, francuzki, dobrego angielski, niemiecki, nauczycielkę muzyki, śpiewu. 10710-1

P. Potrzebna dziewczyna lat 14-18 do posług Franciszkańska 39, u właśc. domu. 10721-1

S. Subjekt cukierniczy, wolny od wojska, poszukuje konycji. Oferty do adm. „Rozwoju” pod „subjekt”. 10717-1

Z. Z powodu wyjazdu do odstepienia restauracja przy hotelu. Adresy składać w Rozwoju sub „Hotel”. 10726-1

F. Fortepian A. Hofera w dobrym stanie sprzedam, Ksiądz wikary, Tuszyn pod Łodzią. 10726-1

P. Potrzebny stróż. Wiadomość: Andrzejka 24, m. 1. 20742-1

D. Dla instytucji społecznej poszukuje się dużego pokoju ze światłem oddzielnym wejściem w śródmieściu. Adresy: Biuro Nauczycielskie F. Sękowskiej, Przejazd 14. 10709-1

P. Panienka z 4 klasowym wykaz-talceniem poszukuje posady maszynistki, biuralistki lub kasjerki w Łodzi ewentualnie na wyjazd. Łaskawe oferty składać w adm. „Rozwoju” pod „Blegle pilszaca”. 10712-1

P. Potrzebne szwaczki do rękawiczek. Średnia 5, m. 16. 10611-2

Zagubione dokumenty

Z. Zagajewska Marianna Wagnera Z 7. zagubiła paszport rosyjski wyd. z gm. Parszniewice. 10699-1

S. Stanczyk Walentyna St. Zarzewska 64. zagubiła paszport niem. wyd. w Łodzi. 10692-1

W. W dniu 15 października b. r. w czasie wydawania kart węglowych w magistracie przy ul. Średniej 16, zagubiono 1 paszport, 1 legitymację i 1 kartę węglową na imię Adama Filicha i 1 paszport, 1 kartę węglową i legitymację na imię Wikto. Ji Raczewskiej. 2

C. Ciechanowski Józef Kilińskiego 30 zagubił paszport po skł. i kartę rejestracji wyd. w Łodzi. 10777-3

J. Jasińska Wanda zagubiła matrikulę wyd. z Państwowej Handlowej Szkoły Żeńskiej Cegielniana 70. 19713-1

U. Uczennicy kl. VIII-ej gimnazjum p. Miłkaszewskiej Waltratusównie zaginęła matrikula. Uprasza się o łaskawy zwrot do tegoż gimnazjum, Sienkiewicza 61. 10776-1

L. Ładziowski Jan Grabowa 13. Zagubił do wód osobisty, zaświadczenie wojskowe wyd. w Łodzi, oraz świadectwa fabryczne. 10749-3

F. Fuchs Marja zagubiła legitymację chlebową na 3 osoby. 10758-1

W. Wichrowska Anna zagubiła matrikulę urodzenia wyd. w Zychlinie pow. Kutnowski. 10753-5

M. Mikolajczyk Janina zagubiła legitymację chlebową na 4 osoby. 10761-1

L. Łopaczewski Ludwik zagubił legitymację chlebową na 5 osób. Wójtowska 12. 10668-1

J. Just Józef zagubił paszport niem. wyd. w Łodzi, Zielona 47. 10769-3

M. Miecznikowska Apolonia zagubiła kontrolkę żywnościową wyd. z fabryki Gayera. 10770-1

S. Szakowski Artur i Teofil zagubili paszport rodzinny wyd. w Łodzi. 10772-3

N. Neugebauerowej Anzelmie Kanti-cera 17 skradziono paszport niem. wyd. w Łodzi. 10773-3

P. Pawlak Józef zagubił legitymację chlebową na 5 osób. 10774-1

W. Wturska Marja zagubiła legitymację chlebową na 1 osobę. 10779-1

Z. Zaginęła legitymacja chlebowa Aleksandra Radziuka za Nr 17625 wyd. w 10-ym okręgu. 10780-1